

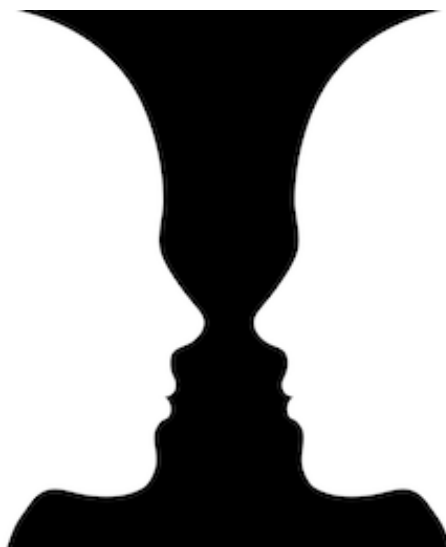
UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Grau de Filologia Catalana

Treball Final de Grau
Curs 2018-2019

DUES VEUS, UNA IDENTITAT

**ESTUDI INTERDIALECTAL D'ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES EN ALUMNES
DE SECUNDÀRIA**

Maria Castell Escoto

Tutor: Emili Boix i Fuster

Barcelona, 14 de juny del 2019

Agraïments

A Emili Boix, el tutor d'aquest treball, per haver-me ajudat des del primer moment en tot el que m'ha fet falta.

A Maria Pilar Perea, per haver-me rebut al seu despatx i haver revisat l'adaptació d'un text al subdialecte tortosí.

A Àngels Massip, per haver contactat amb un dels instituts en què finalment he realitzat una prova per a aquest estudi.

I, en realitat, a tot el professorat que m'ha acompanyat durant aquests 4 anys de carrera que m'han definit professionalment i personalment.

RESUM

El treball que presentem a continuació és un estudi que pretén descobrir quines actituds lingüístiques tenen alumnes de Secundària (d'àmbits geogràfics distints) envers dos subdialectes del català: el central i el tortosí.

Explicuem primerament les nocions teòriques bàsiques del tema que tractem. Tot seguit, procedim al desenvolupament de la metodologia de la investigació i a l'anàlisi dels resultats de la part pràctica, que ha consistit en l'elaboració d'un qüestionari basat en la *matched-guise technique* de Lambert (1967) (en català, convinguda a anomenar-se *prova d'aparellament de veus disfressades*). El més interessant d'aquest mètode és que els participants (en aquest cas, dos grups d'estudiants de 3r d'ESO, un d'Ulldecona [Montsià] i l'altre de Barcelona) no saben que darrera de dues veus que imiten varietats diatòpiques diferents s'amaga realment una única persona. Finalment, incloem un apartat amb les nostres conclusions.

Mots clau: actituds, psicologia social, *matched-guise technique*, prestigi, solidaritat.

ABSTRACT

The present work is a study that aims to discover what linguistic attitudes high school students (from different geographical areas) have in relation to two subdialects of Catalan: *central* and *tortosí*.

We first explain the basic theoretical notions regarding the subject under discussion. Then, we proceed to develop the research methodology and analyse the results from the case study, which consisted in an elaboration of a questionnaire based on the *matched-guise technique* by Lambert (1967) (in Catalan, known as *aparellament de veus disfressades*). The most interesting aspect of this method relates to the fact that the participants (in this case, two groups of students from the 3rd year of ESO, one from Ulldecona [Montsià] and the other from Barcelona) do not know that the two voices that imitate different dialectal varieties are actually produced by the same person. Finally, we provide a section with our conclusions.

Keywords: attitudes, social psychology, *matched-guise technique*, prestige, solidarity.

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	1
1.1. Motivació i justificació del tema del treball.....	1
1.2. Objectius.....	1
1.3. Hipòtesis.....	2
2. MARC TEÒRIC	2
2.1. Marc de recerca: a cavall de la sociolingüística i la psicologia social del llenguatge	2
2.2. Les actituds lingüístiques	5
2.2.1. Definició del concepte <i>actitud</i>	5
2.2.2. Com s'avaluen?	7
2.3. Actituds interdialectals: varietats dominants i no dominants	10
2.3.1. Normes d'avaluació dels accents. El prestigi encobert	11
3. METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ	12
3.1. L'enregistrament-estímul: temàtica i adaptació	12
3.2. Elaboració dels tests	13
3.3. Participants en la prova	14
3.3.1. El locutor	14
3.3.2. Els "jutges"	14
4. ANÀLISI DELS RESULTATS	15
4.1. Reconeixement de l'origen del(s) interlocutor(s)	15
4.2. Actituds intergrupals	19
4.2.1. Institut Manuel Sales i Ferré (Ulldecona).....	19
4.2.2. Institut Vila de Gràcia (Barcelona).....	20
4.2.3. Comparació dels resultats	21
4.3. Actituds interdialectals.....	22
4.3.1. Institut Manuel Sales i Ferré (Ulldecona).....	22
4.3.2. Institut Vila de Gràcia (Barcelona).....	23
4.3.3. Comparació dels resultats	24
4.4. Resposta oberta	24
5. CONCLUSIONS.....	26
6. BIBLIOGRAFIA	28
7. ANNEXOS.....	30

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Motivació i justificació del tema del treball

La idea principal de què partíem amb aquest treball era poder investigar sobre algun tema relacionat amb les ideologies lingüístiques, el qual, d'entrada, pensàvem que s'estudiava exclusivament des de la sociolingüística, malgrat que en realitat l'engloba alhora la psicologia social del llenguatge. Un segon punt d'interès era connectar aquest assumpte amb els dialectes del català i, més concretament (o com a mínim), amb la pròpia varietat diatòpica, que és el subdialecte tortosí.

Emili Boix, tutor d'aquest estudi, ens va plantejar aleshores la possibilitat d'utilitzar el mètode de la *matched-guise technique* (que explicarem detalladament més endavant) per descobrir les actituds lingüístiques d'un grup de parlants del tortosí (estudiants de Secundària) envers l'endovarietat¹ i envers una exovarietat, que va ser definitivament el barceloní. A més a més, vam decidir ampliar l'àmbit de recerca fent el mateix test a un grup de parlants del subdialecte central.

D'aquesta manera, tot plegat conforma una anàlisi de relacions interdialectals, un tema que generalment ha estat poc estudiat en la nostra llengua i que considerem imprescindible per tal de conèixer el grau de cohesió de la comunitat lingüística catalana (o, si més no, d'una part d'aquesta).

1.2. Objectius

Els objectius que ens proposem són els següents:

1. Analitzar les actituds lingüístiques de noves generacions de catalanoparlants en relació amb varietats dialectals diferents (una d'oriental i una d'occidental).
2. Descobrir els prejudicis lingüístics i estereotips (tant els referits als dialectes com als seus parlants) que persisteixen en la nostra comunitat lingüística.
3. Utilitzar un mètode indirecte perquè les respostes dels participants en la prova no siguin meditades, sinó espontànies i, en part, inconscients.
4. Investigar sobre la *matched-guise technique* (prova d'aparellament de veus disfressades) per poder establir un criteri propi i coherent a l'hora d'elaborar el test que conformarà la base d'aquest treball.

¹ Varietat lingüística pròpia.

5. Analitzar les respostes primer de manera aïllada (cada centre educatiu per separat) i, després, comparativament.
6. Extreure unes conclusions que reflecteixin amb claredat els resultats obtinguts.

1.3. Hipòtesis

Partim de la hipòtesi general que la varietat central es valorarà més positivament en els trets relacionats amb la intel·ligència i l'estatus dels parlants, mentre que el subdialecte tortosí obtindrà millors resultats en un altre tipus de qualitats, associades a l'amabilitat, la simpatia o a un caràcter obert.

Altres hipòtesis més específiques que formulem són:

- Els parlants del tortosí reflectiran sentiments d'inferioritat lingüística, però alhora reivindicaran el seu parlar quan els preguntem de manera directa quina varietat dialectal prefereixen.
- Els parlants del central mostraran la creença que la varietat central és més correcta que l'occidental.
- Pel que fa als prejudicis que es creen entorn dels individus que utilitzen els subdialectes en qüestió, els parlants de Barcelona es concebran (per part dels estudiants d'ambdós instituts) com més educats, mentre que els de la població d'Ulldecona, com més vulgars.

2. MARC TEÒRIC

2.1. Marc de recerca: a cavall de la sociolingüística i la psicologia social del llenguatge

Les actituds conformen un tema d'estudi transversal, interdisciplinari.

El concepte d'*actitud* procedeix de la psicologia experimental del segle XIX, amb un significat original referent a les disposicions mentals que, juntament amb les disposicions motores i musculars, expliquen la relació entre un subjecte i un objecte determinats. Tanmateix, l'estudi de les actituds esdevé aviat un dels principals temes d'interès de la psicologia social nord-americana (amb Mead, Lynd i Vewey com a pares fundadors), que es troba a cavall de les ciències socials i les ciències de la conducta.

Aquest fet implica alhora un canvi semàntic en el concepte, de manera que en la seva nova definició intervenen dues perspectives tradicionalment contraposades: la sociològica i la psicològica. Mentre que la primera, històricament, s'ha interessat només per les característiques que defineixen un grup social amb unes actituds comunes, la segona s'ha centrat en els trets dels individus concrets (edat, sexe, personalitat, etc.). Així doncs, la sociologia i la psicologia posaven de manifest una relació antitètica entre *societat* i *individu*. L'enfocament que proposa la psicologia social, però, soluciona tal contraposició: "Psique i societat no són dues realitats independents vinculades entre si per meres relacions d'influència recíproca, sinó que constitueixen un tot inextricablement entrellaçat" (Ibáñez, 2011).

Per tant, la psicologia social estudia el comportament dels individus –i els processos mentals observables que l'expliquen– en un entorn social determinat. "Estudia la relació entre les persones i els grups (per definició, socials)" (Strubell, 2011). Abasta, doncs, una sèrie de temes com ara les relacions intergrupals, la influència social, la percepció social o, el que especialment ens interessa, les actituds.

Hi ha diverses teories que expliquen què són les actituds; nosaltres convindrem a definir-les com una predisposició mental que intervé en la conducta social i, per tant, l'influeix (Boix, 1985). De moment, però, no entrarem més en detall en aquesta explicació, ja que posteriorment trobem un apartat sencer dedicat al seu desenvolupament.

Arribats a aquest punt, convé remarcar que en aquest treball analitzarem actituds específicament lingüístiques. Això implica que aclarim la connexió entre la psicologia social i el llenguatge. Els treballs de Lambert són imprescindibles en aquest sentit: per primera cop posen de manifest l'existència d'aquest vincle a partir de l'aplicació de les metodologies de la psicologia social en l'anàlisi de les alternances de codi (*code-switching*) i de les normes i els valors que els parlants associen a l'ús d'una L2 (Lambert i Gardner, 1972). L'autor centra la seva recerca en el cas del francès i l'anglès a Quebec. Altrament és important que ens hi referim perquè és el primer a desenvolupar la *matched-guise technique*, la qual ha reeixit com a mètode per avaluar les actituds lingüístiques. Fins a tal punt, de fet, que estudis posteriors n'han ampliat el seu àmbit d'aplicació. Així doncs, malgrat que en principi fou creada per posar en relació dues llengües diferents (o més ben dit, les actituds envers aquestes llengües), altres autors l'han posada en pràctica amb varietats diatòpiques distintes.

En tot cas, des de la psicologia social del llenguatge s'entén que “una expresión en una variedad o lengua determinada aporta mucha más información (de tipo social y psicológico) que el contenido meramente referencial del lenguaje” (Calsemiglia i Tusón, 1979). Per tant, des d'aquesta òptica d'estudi, es pretén trobar la connexió que s'estableix entre una varietat lingüística² i la identitat, la personalitat o l'estereotip (conceptes clau en psicologia social) que es relacionen amb els parlants que l'utilitzen.

S'accepta que el llenguatge “posseeix un doble simbolisme” (Fishman, 1967). En aquest aspecte (i en la consideració de les actituds lingüístiques en general com a objecte d'estudi) hi convergeix la sociolingüística. Els límits entre ambdues disciplines, doncs, esdevenen difusos. O, si més no, hi ha una certa complementarietat. Hudson (1980) ho demostra amb la triple distinció de desigualtats que, segons l'autor, determinen la competència comunicativa dels parlants, la qual es troba estretament lligada amb la sociolingüística³. La tercera que esmenta, la *desigualtat subjectiva*, al·ludeix a l'opinió sobre la manera de parlar, amb la qual s'entra de ple en el terreny de les actituds i els prejudicis lingüístics.

Així mateix, Bright (1966) apuntava que la identitat social que es revela a través de les varietats lingüístiques i la diferència entre com els individus usen el llenguatge i què en pensen sobre aquest ús eren matèria d'estudi d'un sociolingüista. És evident, doncs, els punts en comú que existeixen entre ambdues ciències. Un últim exemple que ens serveix per corroborar-ho és que, tal com ho fa notar Strubell (2011), alguns manuals de sociolingüística catalana inclouen continguts vinculats, també, al camp de la psicologia social del llenguatge. Mollà i Viana, per exemple, en el *Curs de sociolingüística* incorporen un capítol intitulat “Les actituds lingüístiques (i les normes d'ús)”.

Ara bé, “entre l'heterogeneïtat d'estudis de la sociolingüística catalana, és evident [...] la manca d'estudis d'orientació psicosocial” (Boix, 1985). Una mancança que el mateix autor suggereix que s'ha de capgirar, ja que l'orientació psicosocial és necessària perquè des de la sociolingüística es pugui intervenir eficaçment en el procés de normalització del català. Aquest enfocament permet, per una banda, descobrir el grau de cohesió social que existeix entre els membres d'una comunitat lingüística i, per l'altra, preveure'n el comportament

² El concepte de *varietat lingüística* engloba el de *llengua*, *dialecte*, *parlar* i *idiolecte*. Un dialecte, per exemple, es considera una varietat lingüística menor inclosa en una de major (la llengua històrica), criteri que s'aplica successivament a la resta de denominacions (Veny i Massanell, 2015).

³ Són la *desigualtat lingüística* (depèn de la quantitat d'ítems lingüístics de què es disposa), la *desigualtat comunicativa* (es refereix a l'ús, la selecció, que se'n fa d'aquests ítems) i la *desigualtat subjectiva*.

lingüístic (qui fa servir una varietat lingüística amb qui, quan i per què). Sense aquests coneixements és difícil procedir a l'intent de normalitzar una llengua i/o les seves varietats.

2.2. Les actituds lingüístiques

2.2.1. Definició del concepte *actitud*

El *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC2)* ofereix quatre accepcions del terme *actitud*. Dues s'allunyen del nostre marc d'estudi (una fa referència a la postura d'una figura artística i l'altra, a l'actitud fetal), però convé que parem atenció a les dues restants:

1 1 f. [LC] Positura expressiva que correspon a una certa disposició de l'ànim. *Actitud respectuosa. Actitud amenaçadora.*

2 f. [LC] [PS] Disposició d'ànim envers alguna cosa. *Actitud benèvola, ferma.*

La primera definició suggereix que és un comportament observable, mentre que la segona remet més aviat a un estat anímic. Una oposició semblant la trobem si cerquem el terme al *Gran Diccionari de la Llengua Catalana (GDLC)*. La primera accepció apareix idèntica, però n'hi ha dues més que ens interessen:

3 PSIC Disposició contínua a reaccionar amb una tonalitat afectiva, una expressivitat o una conducta característiques.

4 SOCIOL Predisposició apresada culturalment per l'individu segons la qual valora objectes, altres individus, col·lectivitats, grups i institucions

Veiem que aquí les actituds es defineixen com una condició prèvia a una reacció (pel que fa al primer cas) o bé com un pensament après socialment que actua com a filtre en les nostres valoracions quotidianes.

Aquesta diversitat de significats ens duu a comentar els principals corrents que han fet una aproximació del concepte: el mentalista, el conductista o *behaviorista* i –amb menor ressò– l'ideocrític-sociològic.

El corrent mentalista estableix que l'actitud és una disposició mental que no es pot observar, tot i que es pot inferir a partir d'estímul. Es tracta d'un estat introspectiu que exerceix influència en les reaccions dels individus enfront d'un objecte o realitat. Dit d'una altra manera, l'actitud indica “allò que estem disposats a fer”; és un pont entre l'opinió

(comportament mental) i l'acció (comportament actiu). “Són constructes hipotètics situats en algun punt entre un estímul i una resposta observable a aquest estímul” (Agheyisi i Fishman, 1970).

La versió conductista o *behaviorista*, en canvi, propugna que l'actitud és una resposta directament observable, no inferida. Més que “allò que estem disposats a fer” (tal com hem apuntat anteriorment), seria, en una versió conductista extrema, “allò observable en el comportament de les situacions socials” (Boix, 1985).

Finalment, la teoria ideocrítica-sociològica defensa que les actituds formen part d'una superestructura ideològica d'un grup social determinat. Podríem relacionar-la, doncs, amb la darrera accepció que proposava el GDLC. El saber entorn de la llengua i també les actituds pertanyerien a un saber quotidià que tenim sobre els objectes de la vida diària.

Hem dit, però, que els enfocaments amb més reconeixement són el mentalista i el conductista, els quals es diferencien també per la concepció multicomponencial o unicomponencial que tenen de les actituds lingüístiques. Mentre que els *behavioristes* sostenen que les actituds tenen només un element afectiu, els mentalistes argumenten que en presenten tres: l'afectiu (la valoració), el cognitiu (el saber) i el conatiu (la conducta).

Els autors pioners en el desenvolupament de la *matched-guise technique*, entre els quals destaca Lambert, es basen en la darrera escola (el corrent mentalista i la concepció multicomponencial de les actituds). D'acord amb aquesta teoria, les actituds permeten predir el comportament lingüístic. En canvi, en la teoria conductista aquesta capacitat predictiva es perd perquè el component afectiu resulta insuficient per preveure la conducta verbal dels parlants. Solís Obiols (2002) afirma que “la capacitat predictiva sobre el comportament lingüístic de les concepcions mentalistes les ha convertit en les preferides a l'hora d'establir models teòrics sobre les actituds lingüístiques”.

Per tant, la perspectiva mentalista entén que les actituds motiven respostes iguals davant de situacions similars, de manera que són una guia de comportament. L'actitud crea patrons sistemàtics, categoritzacions que sovint deriven en estereotips o prejudicis (Duijker, 1965). Aquestes actituds es generalitzen en la mesura que assimilem normes socials; “els parlants arreu es troben predisposats a pensar que existeix algun tipus de qualitat intrínseca que distingeix unes llengües d'altres” (Boix 1985).

Finalment, reproduïm una definició integradora del concepte d'actitud que ens servirà a tall de conclusió d'aquest apartat:

“Les actituds ocupen una posició intermèdia entre les macroestructures socials (un determinat context històric i social) i les microestructures del comportament lingüístic. Les actituds són un producte de la interiorització de les normes socials. Les actituds són constructes hipotètics, que ens interessaran en la mesura que estiguin relacionats amb les conductes o respostes verbals dels individus i ens permetin, en certa mesura, preveure'ls”. Emili Boix, *Triar no és trair* (1993)

2.2.2. Com s'avaluen?

De la mateixa manera que hi ha un distanciament teòric entre els conductistes i els mentalistes, existeixen també dues metodologies ben distintes per avaluar les actituds lingüístiques, correlatives als dos corrents principals: les directes i les indirectes.

Un exemple paradigmàtic de les primeres serien els qüestionaris tradicionals, en què es demana l'opinió a un grup de persones a través d'una sèrie de preguntes de “sí” o “no” (si és un qüestionari tancat) o de resposta oberta (en un qüestionari obert). En aquest treball, però, aplicarem un mètode indirecte que ens serveix alhora com a model d'anàlisi d'aquest segon tipus de metodologia: la prova d'aparellament de veus disfressades (*matched-guise technique*).

L'avantatge que presenten els mètodes indirectes és que fan evidents les inclinacions dels participants sense que aquests en siguin conscients. Permeten un major grau d'introspecció i de “privacitat” per a la persona entrevistada (Lambert, 1967), i això propicia que les respostes siguin més sinceres i espontànies. En contrast, els mètodes directes solen induir els individus a contestar d'una manera més racional, amb una major prevenció, ja que s'exposa obertament la qüestió sobre la qual se'ls demana la seva opinió i, per tant, saben que en funció de què responguin poden ser jutjats negativament. La suspicàcia augmenta més encara si es fan servir termes connotats com ara “llengua” o “dialecte”.

Per tant, per tal d'evitar aquesta possible distorsió de la realitat a què sovint evoquen les metodologies directes, se'n poden utilitzar d'alternatives, malgrat que tampoc estan exemptes de limitacions i mancances. En parlarem més endavant.

2.2.3.1. La prova d'aparellament de veus disfressades (*matched-guise technique*)

La prova d'aparellament de veus disfressades va sorgir a la dècada dels 60. Lambert *et. al* (1967) la van aplicar per primer cop al Quebec –província del Canadà majoritàriament francòfona– per tal de descobrir els estereotips que es generaven entorn de l'ús d'una varietat lingüística determinada. Els resultats van posar de manifest que l'anglès era considerada la llengua de poder i prestigi, mentre que el francès quebequès era menyspreat en major mesura pels propis francòfons que no pas pels anglòfons.

Originàriament anomenada *matched-guise technique*, la prova consisteix a enregistrar un locutor bilingüe o bidialectal que sigui capaç de reproduir oralment un mateix text en dues varietats lingüístiques distintes per tal que, posteriorment, les gravacions siguin escoltades per un grup de “jutges” (els participants en la prova) que hauran d'avaluar les dues veus sense saber que, en realitat, les ha produït una mateixa persona. Així doncs, els enquestats cauen en una trampa: creuen que estan valorant dos individus diferents, però es tracta d'un únic locutor que adapta la seva lectura a les varietats lingüístiques que es volen estudiar. Si les opinions són distintes en els dos enregistraments, “les diferències s'hauran d'interpretar com a actituds diferents cap a les varietats lingüístiques usades i els parlants que les fan servir” (Casesnoves i Mas, 2015).

Als informants se'ls demana, a través d'un qüestionari, en quin grau atribueixen als locutors una sèrie de trets personals. Prèviament hem dit que en els qüestionaris tradicionals les actituds que es fan explícites poden no coincidir amb les inconscients, perquè segurament responen a la imatge que volen donar els participants. Tanmateix, en aquesta prova s'encobreix una part de realitat crucial per fer aflorar, sense que se n'adonin, els prejudicis i estereotips que tenen interioritzats, per això és un mètode indirecte. A més a més, als participants se'ls planteja que el procediment és semblant al que podem posar en pràctica quan sentim una persona desconeguda per la ràdio o pel telèfon; sovint tendim a fer-nos una idea d'aquests individus anònims sense conèixer-los.

D'altra banda, la prova d'aparellament de veus disfressades “s'ha aplicat a multitud de situacions distintes i els oients mai no han suposat que escoltaven dues gravacions de les mateixes persones” (Boix, 1985). Els centres educatius han estat l'espai on majoritàriament s'ha dut a terme, tant en l'àmbit català com en l'àmbit internacional.

Aprofitant que ens hem referit al nostre domini lingüístic, alguns estudis pioners en aquest tema han estat el de Pueyo (1980), Woolard (1984), Ros (1982), Boix (1993), Blas (1995), Villaverde (1998) i Casesnoves i Sankoff (2004).

Un altre aspecte destacable és que les dimensions d'avaluació universalment considerades més importants en la *matched-guise technique* són la *solidaritat*, per una banda, i l'*estatus o prestigi*, per l'altra. Pel que fa a la primera, fa referència al grau d'identificació amb una varietat o un grup lingüístic (sentiment d'identitat i pertinença). En relació amb la segona, apel·la a la posició social, econòmica i simbòlica que “els jutges” associen als parlants. Per tant, possibles trets a valorar en el primer cas serien, per exemple, el grau de confiança, simpatia, amabilitat, generositat o sentit de l'humor que inspiren cadascuna de les veus escoltades en la prova. Quant a la segona dimensió, es podria demanar de determinar en quina mesura creuen els informats que els interlocutors (un de sol, en realitat) són intel·ligents, educats, responsables, refinats o estan capacitats per tenir èxit laboralment.

Amb tot, Lambert i Gardner (1972) revelen algunes limitacions del seu mètode. Per una banda, es plantegen si el grau valoratiu que s'assigna a cada atribut en relació als interlocutors és el que els informants realment pensen o el que consideren que han d'expressar en públic. D'altra banda, es pregunten si l'enregistrament provoca que se'ns representi primerament l'estereotip i, a partir d'aquest, fem la resta d'associacions.

Hudson (1980) arriba a afirmar que la *matched-guise technique* posa de manifest estereotips que a la pràctica no existeixen, ja que la llibertat d'expressió dels participants es veu limitada pel fet que han de jutjar a partir d'unes qualitats que proporciona el qüestionari i no en funció de les seves opinions reals. Així mateix, sovint s'ha qualificat de “poc natural” o “artificial” per l'aïllament i descontextualització d'unes veus que, a més, sempre llegeixen un mateix text.

En tot cas, però, Lambert apreciava la seva tècnica i remarcava la seva efectivitat a l'hora d'estudiar les valoracions que els membres d'un determinat grup lingüístic feien d'un altre grup contrastat, les quals apareixen de manera molt homogènia. Altrament, “l'àmplia i exitosa aplicació d'esta tècnica en múltiples contextos arran del món dona compte de la seua acceptació” (Casesnoves, 2011).

2.3. Actituds interdialectals: varietats dominants i no dominants

Els estudis sobre actituds lingüístiques que s'han dut a terme en el nostre àmbit s'han centrat més en la comparació entre el català i el castellà que no pas en les relacions interdialectals. Les actituds dels catalanoparlants envers els dialectes catalans i els seus parlants, però, són igualment importants si es vol conèixer el grau d'unitat de la llengua.

Escassegen encara més les investigacions que paren atenció a les actituds dels membres de les varietats diatòpiques dominants. S'estudien preferentment les actituds dels parlants de les varietats no dominants (també a nivell internacional) no només perquè l'interès provingui de la defensa d'aquestes varietats que es troben en una posició més feble, sinó també per prevenir el secessionisme lingüístic, generalment més explícit en les varietats no dominants que en les dominants.

A propòsit d'això, Muhr (2012) assenyala una sèrie de tendències generals que marquen un contrast entre les varietats dominants i les no dominants:

- 1) Els parlants de les varietats dominants es veuen i són vistos com els custodis de la norma, mentre que les no dominants es conceben com a desviades, exòtiques o arcaïques.
- 2) Només s'atorga funció identitària a la varietat dominant.
- 3) Només les varietats no dominants es consideren *dialectals*.
- 4) Les elits culturals –també les que tenen com a pròpia una varietat no dominant– prioritzen les formes pròpies de la varietat dominant.

Així mateix, Giles *et al.* (1977) resumeixen els resultats més freqüents en els estudis sobre actituds lingüístiques:

- a) Les varietats estàndard es relacionen amb les dimensions d'estatus i poder, mentre que les no estàndard s'associen amb les de solidaritat.
- b) Com més etnocèntrics són els oients, més negativament valoren els parlants de l'altre grup.
- c) Com més contacte intergrup al hi ha, més positives són les avaluacions envers el grup extern.
- d) Les actituds varien segons les edats. És a partir de l'adolescència que els individus comencen a identificar-se amb els valors sociolingüístics de la seva comunitat local.

2.3.1. Normes d'avaluació dels accents. El prestigi encobert

El terme *accent* té diverses accepcions. De vegades s'utilitza indistintament amb la paraula *dialecte* com a denominacions pejoratives per a les varietats no dominants. En altres llengües com l'anglès, en canvi, té un sentit més neutre i es refereix a un estil o pronunciació geogràfics.

Independentment de la seva definició, les normes d'avaluació dels accents tenen origen social. Lippi-Green (1997), a propòsit d'això, analitza com funciona la discriminació basada en l'accent per recolzar i perpetuar les estructures socials i les relacions desiguals de poder.

En el si d'una comunitat lingüística, en general els parlants d'una varietat desprestigiada són considerats més amicals, sociables i de confiança (compensació idealitzadora), mentre que els parlants de la varietat dominant són vistos com intel·ligents i competents.

La compensació idealitzadora és una pauta de valoració bastant freqüent; d'aquí sorgeix el fenomen del prestigi encobert. Es produeix quan els parlants de la varietat no dominant avaluen negativament el seu parlar pel que fa als atributs referents a l'estatus i prestigi, però ho “compensen” en certa mesura atribuint-li trets positius en els components relacionats amb la solidaritat i la personalitat. Ho palesen, per exemple, les paraules d'un comerciant de 48 anys que reflecteix la noció que el ciutadà lleidatà comú té de la pròpia parla (extret de Pueyo, 1980): “Nos caracterizan como un hablar sensato y puro y firme [...] quizás nuestra fonética sea tosca pero sí muy franca”.

Així doncs, es tracta d'una avaluació amb “doble cara”. Certament es defensa amb vigor la pròpia manera de parlar, malgrat que alhora es plasmen sentiments d'inferioritat lingüística en altres camps, que s'intenten neutralitzar amb una bona valoració moral de la varietat no dominant. En l'estudi de Pueyo (1980) els resultats demostren que les persones que empren la varietat lleidatana inspiren més confiança i es perceben com a més senzilles i naturals que no pas els barcelonins.

Aquesta apologia moralitzant d'una varietat poc qualificada socialment, en el fons considerada inferior, sovint s'acompanya, a més, d'una imatge negativa (en alguns aspectes) dels membres de la classe superior, que són vistos com freds, poc cordials o poc de fiar. Pueyo constata que «la reacció enfront de “l'aire mofeta dels barcelonins” és sempre

vivíssima», encara que després l'opinió majoritària sigui que la seva varietat és més correcta i clara.

3. METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ

3.1. L'enregistrament-estímul: temàtica i adaptació

El text que ens ha servit de base per fer els enregistraments l'hem extret d'un web turístic del Delta de l'Ebre. El principal requisit era que fos un text descriptiu, amb un tema neutre i objectiu, per tal que les valoracions que posteriorment fessin els enquestats (les qualitats que atribuïssin als subdialectes i als seus parlants) responguessin únicament al canvi de varietat lingüística, i no a cap aspecte estilístic que els pogués influenciar de l'escrit.

Com que el text ja es trobava en dialecte oriental, les modificacions que hem hagut de fer per a la primera gravació (en subdialecte central) han segut únicament d'adaptació a un registre menys formal. Així doncs, hem suprimit alguns mots i expressions que manifestaven un nivell lingüístic molt alt (com ara “hemidelta dret”) i els hem substituït per termes més col·loquials (com “part dreta del delta”). Aquests canvis apareixen subratllats (v. Annex 1).

Pel que fa al segon enregistrament, aquest cop en subdialecte tortosí (mantenint, però, el mateix text de base) l'adaptació ha estat en un altre sentit: l'hem transformat de manera que tant des del punt de vista fonètic, morfològic, sintàctic com lèxic s'adeqüi a la varietat lingüística que representa. Cada aspecte, aquí, s'ha assenyalat amb un color distint.

Tant el text en què ens hem basat com l'adaptació que n'hem fet d'acord amb els nostres objectius han estat supervisats per professors de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona (en el primer cas per Emili Boix i, en el segon, per Maria Pilar Perea).

D'altra banda, hem intentat també que les característiques extralingüístiques de les gravacions fossin el màxim idèntiques possible; ens referim a trets com la velocitat de la parla, el volum, el timbre, el to, etc. Per tant, calia que l'informant aconseguís un control absolut de la variable “veu”, per la qual cosa la tasca es va repetir diverses vegades.

Pel que fa a la duració, vam convenir que durés entre un i dos minuts (com en la majoria d'estudis que han fet servir la prova d'aparellament de veus disfressades). Concretament, l'enregistrament 1 té una duració de 1:08 minuts i el 2, de 1:03 minuts.

3.2. Elaboració dels tests

Els nostres tests de la *matched-guise technique* s'estructuren en quatre parts fonamentals: test d'actituds intergrupals (associades al parlant desconegut), test d'actituds interdialectals (és a dir, respecte a la varietat de cada enregistrament), 2 preguntes finals (una referent a l'origen del[s] interlocutor[s] i l'altra a la preferència entre les dues maneres de parlar) i, finalment, un breu qüestionari sociolingüístic, per tal de comprovar si existeix alguna relació entre els resultats i les variables com el sexe o la procedència dels estudiants.

La diferenciació d'actituds intergrupals i interdialectals l'hem extret de l'estudi de Boix: "‘Naltros parlem mal català’: Actituds lingüístiques entre els caleros de Palamós" (1985). Hem adoptat, també, unes escales d'avaluació semblants, però no idèntiques: a cada atribut, donem les opcions "molt", "bastant", "poc", "gens" i "NC" (no contesta).

Pel que fa a la tria dels adjectius, ens hem basat en el criteri de major coincidència en estudis precedents (com ara el de Pueyo, 1980; Boix, 1985; Casesnoves, 2008). Per tant, en aquest cas s'ha tractat d'una qüestió quantitativa: s'han triat preferentment aquells atributs que apareixien més cops en la bibliografia consultada. Altrament, però, com que a partir d'aquesta operació en resultava una llista insuficient, hem establert un segon criteri: escollir qualitats amb significats allunyats (que fessin referència a aspectes prou diferents) i que permetessin obtenir un nombre equivalent d'atributs relacionats amb l'estatus del parlant, el prestigi, o bé amb la solidaritat i el grau d'identificació.

Abans de fer les proves definitives, però, vam elaborar una prova pilot, amb l'objectiu de comprovar si alguna qualitat proposada tenia un nombre molt elevat de NC (amb la qual cosa la donaria per invàlida) i, també, per saber quins adjectius, a banda dels de la nostra tria, se'ls ocorrien als participants. És per això que, a diferència dels qüestionaris definitius, els de la prova pilot incloïen un quint apartat on oferia la possibilitat d'escriure 3 atributs que no figuressin a la llista. D'aquesta manera, els que es van repetir massivament, ens van servir per substituir els que havíem eliminat per una falta rellevant de respostes (és a dir, per aquells que més havien estat marcats com NC).

Aquesta prova pilot ens va ser útil altrament per canviar el plantejament del test d'actituds interdialectals: primer mantenia l'escala d'avaluació del test d'actituds intergrupals però, finalment, la vam substituir per una estructura més simple, que ens proporcionaria resultats

més concisos (només oferim tres opcions de tria: primera veu, segona veu o totes dues) (v. Annex 2).

3.3. Participants en la prova

3.3.1. El locutor

Per enregistrar les dues veus necessitàvem un catalanoparlant bidialectal, capaç de reproduir a la perfecció el subdialecte central i el tortosí. El perfil del nostre locutor era encertat no només per això, sinó perquè a més és actor, de manera que li era fàcil mantenir el mateix to de veu i el mateix ritme en els dos enregistraments.

És un noi jove (26 anys) nascut a Ulldecona, que des del 2015 viu a Barcelona per qüestions de feina. Ha treballat en programes de TV3 com ara *Polònia* i *Crackòvia*, per als quals ha hagut d'aprendre a parlar el barceloní (ja que imitava personatges que tenen aquesta varietat lingüística com a pròpia).

3.3.2. Els “jutges”

Quant als “jutges”, és a dir, els participants en la prova, vam decidir que fossin estudiants de Secundària per tres motius:

- a. El fet d'analitzar les actituds lingüístiques d'adolescents té la voluntat de crear una perspectiva de futur: cap a on anem?
- b. Qüestió d'accessibilitat: sobretot pel que fa a l'Institut Manuel Sales i Ferré d'Ulldecona, perquè és el centre educatiu on vam estudiar.
- c. La major part dels estudis sobre actituds lingüístiques que s'han basat en la *matched-guise technique* s'han dut a terme en aquest àmbit.

Buscàvem, per tant, dos grups d'un mateix curs (3r d'ESO; 15-16 anys) de dos instituts diferents, un de Barcelona i un de la zona de Tortosa. La tria del segon ja l'hem explicada. Pel que fa al centre educatiu de Barcelona, l'única condició era que es trobés en una zona força catalanoparlant; ens interessaven sobretot les opinions dels autòctons, ja que, a diferència dels nouvinguts, reconeixen els diferents dialectes del català (o, com a mínim, identifiquen trets distints de la seva varietat). Per tant, aprofitant que en l'assignatura de “Lingüística diacrònica” (dirigida per Àngels Massip) els alumnes havíem de realitzar xerrades informatives del grau de Filologia Catalana a diversos instituts, la professora es va posar en contacte amb l'INS Vila de Gràcia, en el qual ens van acceptar la proposta.

En total, van respondre els tests 40 estudiants (20 de cada centre, nombre que coincideix casualment). Convé remarcar, a més, que en l'Institut Manuel Sales i Ferré (Ulldecona) torna a coincidir la xifra si ens fixem en la quantitat de nois i de noies: 10 de cada. A l'Institut Vila de Gràcia, en canvi, el 70% són de gènere femení i el 30% restant, de gènere masculí.

Una altra dada destacable és que el nombre de nouvinguts és, en ambdós casos, relativament baix: en el primer centre representen un 15% i en el segon, un 20%.

4. ANÀLISI DELS RESULTATS

4.1. *Reconeixement de l'origen del(s) interlocutor(s)*

Les respostes donades a **l'Institut Manuel Sales i Ferré (Ulldecona)** en relació al reconeixement de l'origen del(s) interlocutor(s) són les següents:

ENREGISTRAMENT N.1 (V1: barceloní)

Barcelona.....	9
Barcelona, voltants.....	1
Catalunya oriental.....	2
Barcelona/Tarragona.....	1
Barcelona/Girona.....	1
Reus.....	1
Nord de Catalunya.....	3
Les dos [varietats] són "d'aquí".....	1
NC (no contesta).....	1

ENREGISTRAMENT N.2 (V2: tortosí)

Ulldecona.....	3
Delta de l'Ebre.....	1
Montsià.....	1
Terres de l'Ebre.....	4
Sud de Catalunya.....	3
Catalunya occidental.....	1
"De poble".....	1
"La part nostra"/Lleida.....	1
Tarragona.....	2
Catalunya oriental.....	1
Les dos [varietats] són "d'aquí".....	1
NC (no contesta).....	1

D'entrada veiem que hi ha més diversitat de respostes en relació amb el segon enregistrament, és a dir, l'endovarietat dels "jutges", que no en el primer. També és major el total d'encerts: 13 de 20 (65%) (mentre que en el subdialecte central les respostes vàlides

representen un 60%). Dins del primer bloc, però, hi ha diferents graus d'especificació (de menys a més): Catalunya occidental > sud de Catalunya > Terres de l'Ebre > Montsià > Delta de l'Ebre > Ulldecona. L'etiqueta "de poble" (5%) no seria incorrecta, però sí massa general. Tanmateix, manifesta un aspecte rellevant: l'associació de la varietat amb un ambient rural.

Troblem altrament una resposta múltiple: es dubta si l'interlocutor del segon enregistrament pertany a "la part nostra" (tot i que hi manca precisió: no sabem ben bé la delimitació territorial que suggereix) o a la zona de Lleida (on es parla també el dialecte nord-occidental, dins del qual incloem el tortosí). Podríem interpretar que aquesta resposta entra dins un hipotètic cas de dispersió de l'encert, ja que és parcialment encertada.

El subjecte 18 diu, literalment: "Jo crec que les dues són d'aquí". Ens tornem a trobar amb el problema de no saber l'abast geogràfic "d'aquí". La resposta en si és falsa, tanmateix implica que, almenys, sí que ha identificat correctament l'àmbit territorial de la V2. Cal destacar que aquest informant és d'origen estranger; potser aquest fet està relacionat amb la impossibilitat de distinció dels dos parlars.

Pel que fa a les contestacions que remeten a "Tarragona" i a "Catalunya oriental" són errònies. Representen solament un 15%. El percentatge disminueix encara més si ens fixem en els casos no contestats: 5% (només un informant, novament nouvingut).

Si ens centrem ara amb l'exovarietat dels estudiants d'Ulldecona (subdialecte central), com ja hem dit, el total d'encerts són el 60% (12 de 20). A més a més, tornem a trobar-nos amb una escala de gradació pel que fa a la concreció de les respostes: Catalunya oriental > Barcelona, voltants > Barcelona.

Hi ha dues respostes múltiples que també inclouen "Barcelona", però ho fan juntament amb altres indrets, fet que comporta una veritat a mitges: en un cas es dubta amb Tarragona i, en l'altre, amb Girona. Un 10% de respostes, doncs, serien parcialment correctes.

Finalment, el 25% dels informants fallen en les seves deduccions (recordem que dins d'aquí trobem la resposta del subjecte 18): ni "Reus", ni "Nord de Catalunya", ni "d'aquí" (en referència a Ulldecona) les podem admetre com a adequades. El 5% restant el representa el mateix subjecte que, igual que en relació amb la V2, no contesta.

Cal que observem, ara, les respostes dels estudiants de l'**Institut Vila de Gràcia (Barcelona)**:

ENREGISTRAMENT N.1 (V1: barceloní)

Barcelona.....	7
Barcelonès.....	4
“A prop de la costa”/ “en una ciutat”	1
Barcelona/Girona.....	2
Barcelona/Delta de l'Ebre.....	1
Girona.....	3
Delta de l'Ebre.....	2

ENREGISTRAMENT N.2 (V2: tortosí)

Delta de l'Ebre.....	2
Sant Carles de la Ràpita.....	1
València.....	2
Lleida.....	8
Tarragona.....	3
Barcelona.....	1
Illes Balears.....	1
Mallorca.....	1
Illes Balears/Lleida/“algun poblet de Catalunya”.....	1

Començarem aquest cop referint-nos a les respostes relacionades amb la V1 (barceloní). El total d'encerts són 11 de 20 (55%). A més a més, ha hagut bastanta precisió: Barcelonès > Barcelona. D'altra banda, de la mateixa manera que un informant de l'altre grup no especificava cap topònim però associava el tortosí a un ambient rural, trobem aquí una contestació que relaciona el barceloní amb un ambient urbà (“[es parla] a prop de la costa o en una ciutat”).

Un 15% dels estudiants dubten entre Barcelona i un altre territori: o bé Girona, o bé el Delta de l'Ebre. És més desconcertant encara que el 25% aposti per aquestes dues darreres opcions com a resposta única: 3 estudiants (15%) vinculen la varietat central a Girona i 2 (10%), al Delta de l'Ebre. La darrera opinió suposem que ha estat motivada, a banda de per la pròpia desconexió de la distribució geogràfica dels dialectes, per la temàtica de l'enregistrament.

Pel que fa a la segona varietat lingüística (subdialecte tortosí), el total de respostes encertades és molt baix: només 2 estudiants de 20 (10%). Un informant ha optat per “Sant Carles de la Ràpita”, població que es troba a pocs metres de distància d'Ulldecona, que igualment forma part de la comarca del Montsià i que els habitants de la qual parlen també el

tortosí; s'hauria acostat molt, doncs, a la solució exacta. Considerem que es troba, com hem apuntat en altres casos, dins d'un hipotètic cas de dispersió de l'encert.

La majoria creuen, però, que el tortosí és propi de Lleida (8 individus, que representen un 40%). S'ha de reconèixer que alguns trets lingüístics dels parlants d'aquesta zona i d'Uldecona són compartits. Tanmateix, la resposta no es pot admetre com a correcta. El mateix s'esdevé amb els que han proposat "Tarragona" (15%) o "València" (10%); certament el tortosí és un parlar de transició entre el valencià i el nord-occidental, però malgrat tot la contestació no és vàlida.

Més s'allunyen els que s'han inclinat per Barcelona" (5%), "Mallorca" (5%) i "les Illes Balears" (5%), o qui ha dubtat entre aquestes diferents opcions (5%). En total sumen 4 alumnes (35%), els quals són els únics nouvinguts que conformen el grup.

Per concloure, cap dels dos grups d'estudiants mostra una coneixença totalitària (o molt extensa) de la distribució geogràfica de les varietats lingüístiques en qüestió, ni tan sols en relació amb l'endovarietat de cadascun.

Ara bé, mentre que en el cas de la V1 més de la meitat dels estudiants (el 60% del grup d'Uldecona i el 55% del de Barcelona) reconeixen el lloc on es parla (tot i que hi ha una major especificació per part dels estudiants de Barcelona), en el cas de la V2 hi ha una clara descompensació: el 65% dels parlants dels quals n'és la varietat pròpia n'identifiquen l'àmbit geogràfic, però si ens fixem en els parlants dels quals n'és l'exovarietat, només el 10% donen una resposta encertada (o bé el 15% si interpretem que "Sant Carles de la Ràpita" forma part dels encerts). La majoria dels estudiants de l'Institut Vila de Gràcia identifiquen el subdialecte tortosí amb Lleida i, amb menor mesura, amb Tarragona i València (els que opten per aquestes opcions representen el 65%). A aquest 65% cal sumar-li un 20% que inclou respostes encara més distorsionades, com ara "Barcelona" o "Illes Balears", formulades per estudiants nouvinguts.

Aquest és un aspecte en què cal insistir: gairebé tots els estudiants estrangers no tenen una mínima noció de trets dialectals del català o bé directament no capten cap diferència entre les seves varietats. Així ho manifesten, per exemple, un estudiant nouvingut d'Uldecona que creu que "les dues són d'aquí" i un d'origen bolivià de l'INS Vila de Gràcia que apunta que les dues són de Barcelona. A més, en la resposta oberta, aquest darrer explicita: "escuché las dos voces iguales, ninguna diferencia entre ellos".

4.2. Actituds intergrupals

4.2.1. Institut Manuel Sales i Ferré (Ulldecona)

Com a observació general cal dir que en aquest apartat no hem obtingut resultats molt contrastats. Les valoracions majoritàriament oscil·len entre “molt” i “bastant” i han hagut pocs casos no contestats (el nombre màxim d’estudiants que han marcat la casella NC en un mateix atribut ha estat 3). Encara menys participants han optat per “gens” (vegeu Taula 3, Annex 6). Emprem colors distints per destriar els quatre nivells d’avaluació (molt/bastant/poc/gens) i per assenyalar els resultats més rellevants, en què la diferència entre la V1 i la V2 és d’un 15% o superior.

Sorprenen especialment dos casos, ja que pressuposàvem justament el contrari: hi ha més estudiants de l’Institut d’Ulldecona que consideren que els parlants de la varietat barcelonina inspiren “molta confiança” (un 55%), que no pas els de la tortosina (40%). Tot i això, en relació amb la V1 (central), un 25% marca la casella “bastant” (“inspira bastanta confiança”) i, pel que fa a la V2, un 45%. D’altra banda, un 15% opina que els parlants de la V2 (tortosí) estan “molt capacitats per dirigir una empresa”, mentre que cap (0%) diu el mateix dels parlants de la V1 (barceloní). Tanmateix, les respostes s’equilibren força en un altre nivell: un 50% creu que els parlants de la V1 estan “poc capacitats per dirigir una empresa”, i un 45% opinen el mateix dels parlants de la V2.

D’altra banda, les puntuacions més descompensades en el grau d’avaluació superior (“molt”) les trobem en els adjectius “obert” (20% en la varietat central i 45% en el tortosí) i “educat” (55% en la V1 i 30% en la V2).

Arribats en aquest punt, considerem innecessari fer una anàlisi detallada de cada qualificatiu. Fins i tot contraproduent: seria difícil llavors copsar les constants generals. Així doncs, partirem del següent criteri: els graus “molt” i “bastant” conformaran les *valoracions positives*, mentre que “poc” i “gens”, les *valoracions negatives*.

D’acord amb això i amb la classificació dels adjectius en dos blocs (els de solidaritat i els de prestigi), constatem una tendència: pel que fa als atributs relacionats amb la solidaritat, els estudiants de l’Institut d’Ulldecona valoren més positivament la seva pròpia varietat, el tortosí, que no pas el central; només en el cas de “bona persona” el resultat és el mateix (95% que afirmen “molt” o “bastant”, tant en la V1 com en la V2). En canvi, pel que fa als adjectius referits a l’estatus del parlant, s’avalua més positivament la V1 (barceloní), a

excepció de l'etiqueta “intel·ligent”, en què els resultats tornen a ser idèntics (95%). Ho il·lustra la taula següent:

Valoracions positives (“molt”/“bastant”)

	Solidaritat					Estatus			
	Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educat	Intel·ligent	Prof. Universitat	Dir. Empresa
V1 (barceloní)	75%	65%	80%	95%	95%	95%	95%	70%	35%
V2 (tortosí)	80%	70%	85%	95%	100%	90%	95%	50%	30%

Si tenim present que cada estudiant representa un 5%, la diferència en la majoria de casos és mínima. No ho és, però, en la pregunta referida a la “Capacitat per ser professor d’universitat”. En relació amb la varietat barcelonina, un 35% opina que l’interlocutor hi està “molt capacitat” i un 25%, que hi està “poc capacitat”. Quant al subdialecte tortosí, en canvi, les xifres es reverteixen: un 15% marca la casella de “molt” i un 45%, la de “poc”. Tanmateix, en les dues varietats el 35% de participants considera que el parlant hi està “bastant capacitat”, mentre que el 5% restant no contesta.

4.2.2. Institut Vila de Gràcia (Barcelona)

Igual que en l’apartat anterior, els estudiants de l’Institut Vila de Gràcia opten majoritàriament per les respostes “molt” i “bastant”. Trobem pocs casos de “gens” i només un de no contestat. Ara bé, a diferència del que hem vist prèviament, en els resultats amb major desequilibri entre la V1 i la V2, cap no n’és inesperat, en el sentit que no contradiu les nostres hipòtesis (v. *Taula 6, Annex 6*).

Tornem a trobar uns resultats contrastats en els adjectius “obert” i “educat” (seguint la mateixa línia que els estudiants d’Ulldecona): un 45% de participants creu que el parlant de la varietat barcelonina són “poc oberts”, mentre que només un 30% pensa el mateix de la varietat occidental. En canvi, un 80% respon que la veu de la V1 suggereix que és “molt educat”, mentre que es redueix a un 60% si ens fixem en la V2. Igualment hi ha una diferència prou significativa en l’atribut “bona persona”: un 60% creu que els catalanoparlants d’Ulldecona ho són “bastant”, però només un 45% atribueix aquesta etiqueta als catalanoparlants de Barcelona.

Així mateix, quant al grau de confiança que inspiren les veus enregistrades, un 40% afirma que la segona (la que imita la varietat tortosina) inspira “molta confiança” i, en canvi, solament un 15% diu el mateix sobre la primera (varietat oriental). Finalment, abans de

comentar les tendències generals, cal referir-nos a la “capacitat per dirigir una empresa”: el 50% creu que els parlants de la V1 hi estan bastant capacitats, mentre que pel que fa als parlants de la V2 la xifra disminueix al 35%.

Si ens centrem ara en les valoracions positives (suma dels graus “molt” i “bastant”) i les negatives (“poc” i “gens”), es produeixen unes constants semblants a les que havíem contemplat en les respostes dels estudiants d’Ulldecona i que, a més, coincideixen amb les nostres hipòtesis: els adjectius relacionats amb la solidaritat reben valoracions més positives en la varietat occidental (tortosí) que no en l’oriental (barceloní). Contràriament, els atributs que suggereixen prestigi o estatus, s’avaluen més positivament en la varietat de Barcelona que en la d’Ulldecona. Vegem-ho:

Valoracions positives (“molt”/“bastant”)

	Solidaritat					Estatus			
	Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educat	Intel·ligent	Prof. Universitat	Dir. Empresa
V1 (barceloní)	75%	55%	80%	85%	90%	100%	100%	95%	60%
V2 (tortosí)	75%	70%	95%	90%	100%	100%	100%	95%	45%

Cal fer un incís: malgrat que les qualitats referents a l’estatus, almenys en 3 de 4, tenen resultats idèntics en la V1 i la V2 d’acord amb el criteri que hem establert (ajuntar les etiquetes “molt” i “bastant”), si revisem la Taula 6 (*Annex 6*), veurem que, en realitat, els atributs “educat”, “intel·ligent”, “capacitat per ser professor d’Universitat” i “capacitat per dirigir una empresa” tenen sempre un percentatge més alt del nivell “molt” en la V1 (barceloní) que no en la V2 (tortosí).

4.2.3. Comparació dels resultats

Tal com prevèiem, l’anàlisi dels resultats reflecteix el fenomen de la compensació idealitzadora. És a dir, tant en les respostes dels alumnes de l’Institut Manuel Sales i Ferré com en les dels estudiants de l’Institut Vila de Gràcia, es manifesta la tendència de considerar més oberts, bones persones o amables (per posar alguns exemples) els parlants de la varietat occidental, i, per contra, més intel·ligents, educats i competents els parlants de la varietat central.

No obstant això, hem comprovat també que les xifres, encara que palesin la constant que acabem de dir, no resulten enormement descompensades entre la V1 i la V2, al contrari:

generalment la diferència sol ser d'un 5 o un 10%. Aquest fet ens obliga a acceptar que la situació no és alarmant, no hi ha una forta discriminació envers la varietat no dominant.

Sí que constatem, però, que existeixen prejudicis lingüístics en la nostra comunitat, estereotips generalitzats, actituds lingüístiques distintes enfront de dialectes o parlars diferents. Perquè si no fos així, no haguéssim detectat tendències tan semblants en grups d'alumnes que es troben a més de 200 km de distància. No percebrien, ambdós grups, que el tortosí sona a persona més oberta i, en canvi, el barceloní a persona més educada.

Finalment, també volem destacar que les respostes dels participants d'Ulldecona revelen sentiments d'inferioritat lingüística. No és accentuada, però tanmateix no pot passar desapercebuda.

4.3. Actituds interdialectals

4.3.1. Institut Manuel Sales i Ferré (Ulldecona)

Els atributs amb resultats més descompensats (entre les dues varietats) conformen dues tendències clares: el 70% dels estudiants considera que és més natural el subdialecte tortosí i, també el 70%, creu que és més elegant la varietat central (v. *Taula 9, Annex 7*). Per tant, sembla que es manté la constant que fins ara hem vist: es valora més positivament la V1 en adjectius que indiquen prestigi i la V2 en adjectius relacionats amb la solidaritat.

Cal remarcar, però, que aquí és més difícil continuar amb aquesta classificació: “moderna” i “entenedora”, per exemple, no encaixarien perfectament en cap dels dos blocs. Justament són aquestes les qualitats en què sembla haver-hi menys prejudicis, ja que la xifra més alta (d'entre les tres opcions possibles del qüestionari) la conformen els participants que van marcar la casella “les dues”, és a dir, que no consideren que una varietat lingüística superi l'altra en aquest sentit.

Ara bé, tenint en compte que totes les qualitats són positives, veiem que generalment es valora millor la varietat oriental que no pas l'occidental. Dels 10 adjectius, 7 obtenen una puntuació més alta en la primera veu (barceloní) que no pas en la segona o en ambdues: un 50% dels estudiants considera que és més *correcta*, més *bonica* i més *alegre*, un 70% que és més *elegant*, un 45% (que no representa la majoria, però sí la xifra superior de les tres opcions de tria) que *inspira més credibilitat* i que és més *apropiada per impartir classes d'universitat* i un 55% que és més *apropiada per utilitzar-se en programes de televisió*. En

canvi, només en un cas (que ja hem comentat) la varietat lingüística d'Ulldecona supera la de Barcelona: un 70% dels participants diu que és *més natural*, enfront d'un 30% que ho atribueix al central.

Per tant, observem que en les respostes referides a les varietats lingüístiques, a diferència de les actituds envers els parlants que les utilitzen, no es produeix ben bé el fenomen de compensació idealitzadora, ja que en aquest cas certament alguns resultats es mantindrien (la V1 igualment es concebria com la varietat més correcta, més elegant i més adequada per emprar-se en àmbits públics), però els adjectius que no s'associen a l'estatus (bonica, alegre, entenedora, etc.) es valorarien més positivament en la V2. El que trobem és que directament gairebé totes les qualitats es vinculen a la varietat oriental abans que a l'occidental (havent-hi l'opció, cal insistir, que els estudiants valoressin per igual els dos subdialectes en cada atribut).

4.3.2. Institut Vila de Gràcia (Barcelona)

Obtenim novament alguns resultats força contrastats entre les dues varietats, que reflecteixen la presència d'estereotips (v. *Taula 12, Annex 7*): el 70% dels “jutges” sosté que el subdialecte central és més modern que el tortosí, i el 60% opina d'aquest últim que és més alegre que no pas l'endovarietat. Les valoracions no són exactament iguals que les dels estudiants d'Ulldecona, però sí semblants: tornem a trobar-nos amb l'associació de la varietat oriental a un tipus de trets (que suggereixen una certa superioritat) i de l'occidental a un altre (que insinua més aviat una voluntat de recolzament i companyonia). També ho podem il·lustrar a partir de l'adjectiu “elegant”: un 50% creu que ho és més el subdialecte de Barcelona, només un 15% que ho és més el d'Ulldecona i un 35% que ho són ambdós igual. O si ens fixem en l'atribut “bonica”: un 50% manifesta que ho és més la varietat tortosina, únicament un 20% considera ho és més la varietat barcelonina i un 30% no en prioritza cap.

Amb tot, altres característiques en què esperàvem trobar una preferència evident pel subdialecte central, l'anàlisi estadística demostra que no és així: el 90% dels alumnes creu que les dues varietats són igual de correctes (només un 10% diu que ho és més la pròpia) i un 55% respon també que inspiren la mateixa credibilitat i que cap és més apropiada que l'altra per impartir classes a la universitat. Tampoc observem una predilecció indiscutible pel barceloní quan preguntem si alguna de les dues varietats és més entenedora que l'altra o si n'hi ha una que sigui més adequada per fer programes televisius: certament, d'entre els que

creuen que sí, la majoria aposta per l'endovarietat (el 45% en els dos aspectes), però hi ha un gruix important d'individus que aposta pels dos subdialectes (també el 45% en els dos casos).

4.3.3. Comparació dels resultats

Més de la meitat dels enquestats (entre el 60 i el 70%) vinculen el subdialecte tortosí amb la naturalitat (Institut Manuel Sales i Ferré) i l'alegria (Institut Vila de Gràcia); en canvi, relacionen el subdialecte barceloní amb l'elegància (Institut Manuel Sales i Ferré) i la modernitat (Institut Vila de Gràcia). El prestigi encobert o compensació idealitzadora es palesa, doncs, en els resultats amb una major diferència de percentatges entre una varietat i l'altra. De totes formes, aquest fenomen no es manifesta en totes les qualitats, d'entrada ja perquè no totes són classificables en els blocs de "prestigi" o "solidaritat".

És també destacable que, pel que fa al subdialecte tortosí, l'infravaloren més els propis parlants que no els parlants del central: hem vist que la majoria d'estudiants de l'institut d'Uldecona mostren una major preferència pel barceloní en quasi bé tot els trets (7 de 10), ja que el consideren no només més correcte, elegant i adequat per utilitzar-se a la universitat o en mitjans de comunicació, sinó també més bonic, més alegre i que inspira més credibilitat. En canvi, els alumnes de l'institut de Barcelona, majoritàriament creuen que en molts d'aquests aspectes les dues varietats són iguals: igual de correctes, d'apropiades per impartir classes i de creïbles.

4.4. Resposta oberta

Pregunta final: "T'agrada més una manera de parlar que l'altra? Quina? Per què?" (v. Annex 8).

Malgrat el que han demostrat els resultats fins ara, més de la meitat d'estudiants d'Uldecona (el 55%) declara que li agrada més la pròpia varietat que no la central. Aquest fet demostra, per una banda, que encara que inconscientment (a través de la prova d'aparellament de veus disfressades) la majoria d'aquests mateixos "jutges" han manifestat que consideren millor o superior la varietat barcelonina, quan se'ls pregunta la seva opinió de manera directa, aleshores constaten el contrari (és a dir, defensen l'endovarietat). Per tant, això evidencia que els mètodes directes i indirectes són diferents no només en la manera de procedir-hi, sinó igualment en els resultats a què condueixen.

Aquesta vindicació del subdialecte tortosí (per part dels seus parlants) es justifica per motius distints. Alguns apunten a la familiaritat i proximitat que els suggereix:

- “M’agrada més la segona, perquè és més familiar per a mi que la primera”
- “Sí, la E2, perquè parla igual que nosaltres”.

Altres, en canvi, argumenten que l’associen a una persona més oberta o sincera (“M’agrada més la veu 2. Perquè pareix més oberta i sincera”) o, simplement, que l’entenen millor (“Sí, la E2 ja que l’he entès millor i penso que per a estudiants com jo és la millor opció”).

Els que opten per la varietat central representen el 25% dels alumnes de l’Institut Manuel Sales i Ferré. Un subjecte diu explícitament: “Sí, la primera perquè parla d’una forma millor”. Altrament és interessant la resposta: “M’agrada més l’E1, perquè a l’hora de parlar pareix que l’E1 en sap més que l’E2”. Altres, en canvi, apel·len a la comprensió: “M’agrada més com parla E1, perquè em pareix que l’entenc millor”.

Finalment, el 20% d’informants contesten que no prefereixen cap varietat, tot i que “una ens sembla més familiar i l’altra més estranya”, o bé que depèn de la situació: “A mi quan vaig a veure alguna cosa m’agrada la veu 1, però per a parlar amb algú la veu 2”.

Si ens centrem ara en els estudiants de l’Institut Vila de Gràcia, cal destacar que només un 10% diu que prefereix la varietat central (o bé perquè “és la que estic acostumat a escollir”, o bé perquè “s’entén més i és com que més alegre”).

En canvi, un 60% s’inclina pel subdialecte tortosí. Dins d’aquest grup, la majoria es justifica dient que els resulta diferent. Sembla que és una varietat a la qual estan poc acostumats, llevat de dos excepcions, que la prefereixen perquè “és la que parla el meu pare” o perquè té “un amic que té el mateix accent”. La resposta majoritària, però, va en la línia de la següent: “M’agrada més la forma de parlar de l’E2, perquè té un accent que no escolto sovint i em resulta més graciós i peculiar”. Algun participant confessa fins i tot que no sap ben bé el motiu de la seva tria, però l’intueix: “M’agrada més la segona veu però no sé perquè. M’agrada l’accent i la trobo diferent”.

Altres característiques que se li atribueixen són: “dolça”, “bonica”, “alegre”, “natural”, “fluïda i entenedora” i que “inspira més confiança”.

Ja per acabar, cal dir que un 15% d'estudiants no mostra cap preferència (ja que “les dues són igual de correctes”, o bé perquè “no escuché ninguna diferencia entre ellos”) i el 15% no ha respòs a la pregunta.

5. CONCLUSIONS

Per concloure, podem dir, en primer lloc, que l'estudi de les actituds lingüístiques és un tema complex. Ja en el marc teòric hem observat que existeixen diferents perspectives que pretenen definir-les i explicar-les, d'entre les quals hem destacat el corrent mentalista, ja que aposta per mètodes indirectes com *la matched-guise technique*. Un mètode del qual n'hem pogut comprovar l'eficàcia i la diferència respecte dels qüestionaris tradicionals, en què es pregunta l'opinió als informants i, consegüentment, aquests responen sent conscients de la imatge que projecten (per això, tal com hem assenyalat anteriorment, hi ha una certa contradicció entre els resultats dels tests i les respostes que, a la pregunta oberta final, donen els estudiants).

En el test de les actituds intergrupals hem vist reflectit el fenomen de la compensació idealitzadora (recordem que es referia al fet de valorar més positivament la varietat dominant en els atributs relacionats amb el prestigi i, per compensar el contrast, aleshores s'atribuïen més qualitats associades a la solidaritat a la varietat desprestigiada). Els adjectius que han tingut percentatges més descompensats en els dos subdialectes, tant en un institut com en l'altre, han estat “obert” (vinculat als parlants del tortosí) i “educat” (pel que fa als del central).

En relació amb les actituds interdialectals, hem vist que la majoria d'alumnes, també dels dos centres educatius, associen el subdialecte tortosí amb qualitats com “natural” o “alegre”, i, en canvi, el barceloní el perceben com “més elegant” o “més modern”. De fet, a l'Institut Manuel Sales i Ferré, la majoria d'estudiants s'inclinaven pel barceloní en quasi tots els aspectes: a banda de més correcte, adequat o elegant, més del 50% també el qualificava de més bonic o més creïble. No han coincidit en aquest punt els informants de l'Institut Vila de Gràcia, ja que el 90% ha considerat les dues varietats igual de correctes o d'apropiades per impartir classes a la universitat.

Per tant, si reprenem les hipòtesis inicials de què partíem, ens adonem que algunes se'ns confirmen i d'altres, no. Per exemple, certament la varietat central s'ha valorat més positivament quan ens hem referit a la intel·ligència i l'estatus dels parlants, mentre que el subdialecte tortosí ha obtingut millors resultats en qualitats relacionades amb l'amabilitat, la simpatia o amb un caràcter obert. Altrament, també hem vist que els parlants del tortosí han reflectit sentiments d'inferioritat lingüística, però alhora han reivindicat el seu parlar quan els hem preguntat quina varietat prefereixen (ho ha fet el 55% dels estudiants, mentre que només un 10% dels de Barcelona ha defensat la seva endovarietat). No obstant això, no s'ha demostrat la tercera hipòtesi: dèiem que els parlants del barceloní estarien convençuts que la seva varietat és més correcta que l'exovarietat, però mentre el 90% dels estudiants de l'Institut Vila de Gràcia considerava que ho eren igual, el 50% de l'Institut Manuel Sales i Ferré corroborava que ho era més el central.

Arribats en aquest punt, convé recordar que l'estudi s'ha dut a terme a partir, només, de 40 participants, que conformen dos grups d'estudiants de 3r d'ESO de territoris diferents. Així doncs, tampoc seria adequat generalitzar massa les nostres conclusions. Certament, poden ser un reflex de la realitat, però convindria ampliar l'àmbit de recerca, la qual cosa es pot fer de maneres diverses: augmentant el nombre d'enquestats, fent la prova a altres zones del domini lingüístic, incloent-hi altres edats o, fins i tot, introduint noves variables en el mètode del *matched-guise technique*, com la veu d'una dona al costat de la d'un home o un text formal al costat d'un de col·loquial.

Sigui com sigui, considerem important estudiar i descobrir les actituds que els parlants d'un idioma tenen envers aquest i els seus dialectes, ja que, molt probablement, són la base d'altres fenòmens més visibles (i més greus) com el secessionisme, la desintegració, la devaluació o, fins i tot, la substitució d'una llengua.

6. BIBLIOGRAFIA

- AGHEYISI, R.; FISHMAN, J.A. (1970). "Language Attitude Studies. A brief Survey of Methodological Approaches". *Anthropological Linguistics*, núm. 12, p. 137-157.
- BLAS, José Luis (1995). "De nuevo el español y el catalán, juntos y en contraste. Estudio de actitudes lingüísticas". *Sintagma: Revista de lingüística*, vol. 7, p. 29-41.
- BOIX, E. (1985). "'Naltros parlem mal català': Actituds lingüístiques entre els caleros de Palamós". *Actes del IV Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- BOIX, Emili (1993). *Triar no és trair*, Barcelona: Edicions 62.
- BRIGHT, William (ed.) (1966). *Sociolinguistics*. The Hague: Mouton.
- CALSEMIGLIA, Helena; TUSON, Empar (1979). "Sociolingüística y conocimiento del entorno". *Cuadernos de Pedagogía*, núm. 54, p. 42-44.
- CASESNOVES, Raquel (2011). "Quin valor té el valencià per als joves i com ha canviat amb els anys: un estudi sobre actituds lingüístiques". *Aula de Lletres Valencianes*, núm. 1, p. 83-112.
- CASESNOVES, Raquel; MAS, J. Àngel (2015). "Un tema oblidat: les relacions interdialectals del català". *Revista d'Estudis Catalans*, núm. 28.
- CASESNOVES, Raquel; SANKOFF, David (2004). "Transmission, education and integration in projections of language shift in Valencia", *Language Policy*, 3:2.
- DUIJKER (1967). "Las actitudes y las relaciones formales". A: FRAISE, P i MEILLI, R. *Psicología de las actitudes*. Buenos Aires: Proteo.
- Ebre.com. "Parc natural del Delta de l'Ebre". Disponible a: «<http://www.ebre.com/parc-natural-del-delta-de-l-ebre/>» [Consulta: 1 de juny de 2019].
- FISHMAN, J. A. (1967). "A Sociology of Language (Review)". *Language*, núm. 43, p. 586-604.
- GARDNER, R. G; LAMBERT, W. (1972). *Attitudes and motivation in a second-language learning*. Rowlwy Massachussets: Newbury House Publishers.
- GILES, H.; BOURHIS, R.; TAYLOR, D.M. (1977). "Towards a theory of Language in ethnic group relations". A: GILES, H. (ed) (1977) *Language, Ethnicity and Intergroup Relations*. London.
- HUDSON, R. A. (1980). *Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- IBÁÑEZ, Tomàs (2011). *Introducció a la psicologia social*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.

- LAMBERT, W. E. (1967). "A Social Psychology of Bilingualism". *Journal of Social Issues*, vol. 23, p. 91-108.
- LIPPI-GREEN, Rosina (1997). *English with an Accent: language, ideology and discrimination in the United States*. London: Routledge.
- MOLLÀ, Toni; VIANA, Amadeu (1989). *Curs de Sociolingüística* (Vol.2). Alzira: Bromera.
- MUHR, Rudolf (2012). *Non-dominant Varieties of Pluricentric Languages. Getting the Picture. In memory of Michael Clyne*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- PUEYO, M. (1980). "Vikings i pagesos: una batussa continuada. Assaig per a un estudi de les relacions interdialectals en català". *Treballs de Sociolingüística Catalana*, núm. 3, p. 83-102.
- ROS, María (1982). "Percepción y evaluación social de hablantes de cinco variedades lingüísticas", Ninyoles, R. Lluís (ed.), *Estructura social al País Valencià*, València: Diputació de València.
- SOLÍS, Marina (2002). "L'aparellament de veus disfressades: aproximació crítica a una prova clàssica en el mesurament formal de les actituds lingüístiques". *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, núm. 2.
- STRUBELL, Miquel (2011). "Psicologia social". *Treballs de Sociolingüística Catalana*, núm. 21, p.169-181.
- VENY, Joan; MASSANELL, Mar (2015). *Dialectologia catalana. Aproximació pràctica als parlars catalans*. Universitat de Barcelona; Universitat d'Alacant; Universitat de València.
- VILLAYERDE, Joan Albert (1998). "Avaluació de varietats lingüístiques implicades en un procés de substitució: català i castellà a Mallorca". *Llengua i ús*, núm. 12, p. 59-65.
- WOOLARD, Kathryn A. (1984). "A formal measure of language attitudes in Barcelona: a note from work in progress". *International Journal of the Sociology of Language*, núm. 47, p. 63-71.

7. ANNEXOS

ANNEX 1. TEXTOS DELS ENREGISTRAMENTS

1.1. Subdialecte central

“El **Delta de l'Ebre** és la major zona humida de Catalunya, amb una superfície de 320 km². Constitueix un dels hàbitats aquàtics més importants del Mediterrani occidental. [...] L'any 1983, la Generalitat de Catalunya va aprovar la creació del **Parc Natural del Delta de l'Ebre**, que ocupa les comarques del **Montsià** [...] i del **Baix Ebre** [...].

El **Delta de l'Ebre** està format per dues zones [...] separades pel riu, la part dreta i la part esquerra del delta. De les poblacions que en formen la part dreta, destaquem **Ampostà, ciutat** que, juntament amb el **Poblenou del Delta**, té una major representació d'habitants. També cal destacar **Sant Carles de la Ràpita** com a límit del Delta per la part inferior i **Sant Jaume d'Enveja** com una de les poblacions més àmplies del **Delta de l'Ebre**. El centre d'interpretació de les llacunes del **Parc Natural del Delta de l'Ebre** es troba a la **Bassa de l'Encanyissada**, popularment anomenada la **Casa de Fusta**.

De la part esquerra, destaquem la població de **Deltebre**, on trobem la seu del **Parc Natural del Delta de l'Ebre** i l'**Ampolla** com a límit superior del **Delta**.”

1.2. Subdialecte tortosí

“**Lo Delta de l'Ebre** és la major zona humida de Catalunya, **en** una superfície de 320 km². Constitu[i] un dels hàbitats aquàtics més importants del Mediterrani occidental. [...] L'any 1983, la Generalitat de Catalunya va aprovar la creació del **Parc Natural del Delta de l'Ebre**, que ocupa les comarques del **Montsià** [...] i del **Baix Ebre** [...].

Lo Delta de l'Ebre està format per **dos** zones [...] separades pel riu, la part dreta i la part esquerra del delta. De les poblacions que formen la part dreta, destaquem **Ampostà, ciutat** que, juntament **en Poblenou del Delta**, té una major representació d'habitants. També cal destacar **Sant Carles de la Ràpita** com a límit del Delta per la part inferior i **Sant Jaume d'Enveja** com una de les poblacions més àmplies del **Delta de l'Ebre**. **Lo** centre d'interpretació de les llacunes del **Parc Natural del Delta de l'Ebre** **se** troba a la **Bassa de l'Encanyissada**, popularment anomenada la **Casa de Fusta**.

De la part esquerra, destaquem la població de **Deltebre**, **a [Ø]**n trobem la seu del **Parc Natural del Delta de l'Ebre** i l'**Ampolla** com a límit superior del **Delta**.”

ANNEX 2. MODEL DE QÜESTIONARI

1. Quina opinió tens sobre les persones que has sentit parlar?

E1

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NC
Simpàtic					
Obert					
Inspira confiança					
Bona persona					
Amable					
Educat					
Intel·ligent					
Capacitat per ser professor d'Universitat					
Capacitat per dirigir una empresa					

*NC: no contesta.

E2

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NC
Simpàtic					
Obert					
Inspira confiança					
Bona persona					
Amable					
Educat					
Intel·ligent					
Capacitat per ser professor d'Universitat					
Capacitat per dirigir una empresa					

*NC: no contesta.

2. De les dues veus que has sentit, quina consideres més:

	1a veu	2a veu	Les dues igual
Més correcta			
Més bonica			
Més natural (antònim: artificial)			
Més alegre			
Més moderna			
Més elegant			
Més entenedora			
Inspira més credibilitat			
Més apropiada per impartir classes d'universitat			
Més apropiada per utilitzar-se en programes de TV			

Preguntes finals:

- Quin creus que és l'origen geogràfic dels locutors?
E1:
E2:
- T'agrada més una manera de parlar que l'altra? Quina? Per què?

Questionari sociolingüístic

- Edat:
- Gènere:
- Origen (lloc de naixement):
- Origen dels progenitors/tutors:
- Llengua inicial:
- Llengua d'ús habitual:

ANNEX 3. RESPOSTES DE L'ORIGEN DEL(S) INTERLOCUTOR(S)

3.1. INSTITUT MANUEL SALES I FERRÉ (Ulldecona)

ENREGISTRAMENT N.1 (V1: barceloní)

Barcelona.....	9
Barcelona, voltants.....	1
Catalunya oriental.....	2
Barcelona/Tarragona.....	1
Barcelona/Girona.....	1
Reus.....	1
Nord de Catalunya.....	3
Les dos [varietats] són “d’aquí”.....	1
NC (no contesta).....	1

ENREGISTRAMENT N.2 (V2: tortosí)

Ulldecona.....	3
Delta de l'Ebre.....	1
Montsià.....	1
Terres de l'Ebre.....	4
Sud de Catalunya.....	3
Catalunya occidental.....	1
“De poble”.....	1
“La part nostra”/Lleida.....	1
Tarragona.....	2
Catalunya oriental.....	1
Les dos [varietats] són “d’aquí”.....	1
NC (no contesta).....	1

3.2. INSTITUT VILA DE GRÀCIA (Barcelona)

ENREGISTRAMENT N.1 (V1: barceloní)

Barcelona.....	7
Barcelonès.....	4
“A prop de la costa”/ “en una ciutat”	1
Barcelona/Girona.....	2
Barcelona/Delta de l'Ebre.....	1
Girona.....	3
Delta de l'Ebre.....	2

ENREGISTRAMENT N.2 (V2: tortosí)

Delta de l'Ebre.....	2
Sant Carles de la Ràpita.....	1
València.....	2
Lleida.....	8
Tarragona.....	3
Barcelona.....	1
Illes Balears.....	1
Mallorca.....	1
Illes Balears/Lleida/“algun poblet de Catalunya”.....	1

ANNEX 4. QÜESTIONARIS DE L'INSTITUT MANUEL SALES I FERRÉ (ULLDECONA) (TFG ORIGINAL)

ANNEX 5. QÜESTIONARIS DE L'INSTITUT VILA DE GRÀCIA (BARCELONA) (TFG ORIGINAL)

ANNEX 6. ANÀLISI DELS RESULTATS (ACTITUDS INTERGRUPALS)

6.1. INSTITUT MANUEL SALES I FERRÉ (Uildecona)

TAULA 1. COMPARACIONS DELS RESULTATS

V1 BARCELONÍ

Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educat	Intel·ligent	Prof. Uni	Dirigir empresa
Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Poc
Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Poc
Poc	Gens	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Poc
Poc	Gens	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Gens
Poc	NC	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	NC
Poc	NC	Poc	Poc	Poc	NC	NC	NC	NC

V2 TORTOSÍ

Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educat	Intel·ligent	Prof. Uni	Dirigir empresa
Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt
Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt
Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt
Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Molt	Molt	Molt	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Molt	Molt	Molt	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Molt	Molt	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Poc
Bastant	Molt	Molt	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Poc
Bastant	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Poc
Bastant	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Gens
Poc	Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Gens
Poc	Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	NC
Poc	Gens	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	NC
Poc	NC	Poc	Poc	Bastant	NC	NC	NC	NC

TAULA 2. VALORS REALS

V1 BARCELONÍ									
	Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educad	Intel·ligent	Prof. universitat	Dir. empresa
Molt	2	4	11	6	4	11	10	7	0
Bastant	13	9	5	13	15	8	9	7	7
Poc	5	3	4	1	1	0	0	5	10
Gens	0	2	0	0	0	0	0	0	1
NC	0	2	0	0	0	1	1	1	2

V2 TORTOSÍ									
	Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educad	Intel·ligent	Prof. universitat	Dir. empresa
Molt	1	9	8	6	4	6	8	3	3
Bastant	15	5	9	13	16	12	11	7	3
Poc	4	4	3	1	0	0	0	9	9
Gens	0	1	0	0	0	0	0	0	2
NC	0	1	0	0	0	2	1	1	3

TAULA 3. PERCENTATGES

V1(%) BARCELONÍ									
	Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educad	Intel·ligent	Prof. universitat	Dir. empresa
Molt	10	20	55	30	20	55	50	35	0
Bastant	65	45	25	65	75	40	45	35	35
Poc	25	15	20	5	5	0	0	25	50
Gens	0	10	0	0	0	0	0	0	5
NC	0	10	0	0	0	5	5	5	10

V2(%) TORTOSÍ									
	Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educad	Intel·ligent	Prof. universitat	Dir. empresa
Molt	5	45	40	30	20	30	40	15	15
Bastant	75	25	45	65	80	60	55	35	15
Poc	20	20	15	5	0	0	0	45	45
Gens	0	5	0	0	0	0	0	0	10
NC	0	5	0	0	0	10	5	5	15

6.2. INSTITUT VILA DE GRÀCIA (Barcelona)

TAULA 4. RESULTATS

V1 BARCELONÍ

Simpatíic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educat	Intel·ligent	Prof. universitat	Dir. Empresa
Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt
Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt
Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Poc
Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Poc
Poc	Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Poc	Poc	Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Gens
Poc	Poc	Poc	Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Gens
Poc	Poc	Gens	NC	Poc	Bastant	Bastant	Poc	Gens

V2 TORTOSÍ

Simpatíic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educat	Intel·ligent	Prof. universitat	Dir. Empresa
Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt
Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt
Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Molt	Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant
Bastant	Bastant	Molt	Molt	Molt	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Molt	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Molt	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Molt	Bastant	Bastant
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Molt	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Molt	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Bastant	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Poc
Poc	Poc	Bastant	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Bastant	Gens
Poc	Poc	Poc	Poc	Bastant	Bastant	Bastant	Poc	Gens

TAULA 5. VALORS REALS

V1 BARCELONÍ									
	Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educad	Intel·ligent	Prof. universitat	Dir. empresa
Molt	3	3	3	8	7	16	12	6	2
Bastant	12	8	13	9	11	4	8	13	10
Poc	5	9	3	2	2	0	0	1	6
Gens	0	0	1	0	0	0	0	0	2
NC	0	0	0	1	0	0	0	0	0

V2 TORTOSÍ									
	Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educad	Intel·ligent	Prof. universitat	Dir. empresa
Molt	5	4	8	6	9	12	10	5	2
Bastant	10	10	11	12	11	8	10	14	7
Poc	5	6	1	2	0	0	0	1	9
Gens	0	0	0	0	0	0	0	0	1
NC	0	0	0	0	0	0	0	0	0

TAULA 6. PERCENTATGES

V1(%) BARCELONÍ									
	Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educad	Intel·ligent	Prof. universitat	Dir. empresa
Molt	15	15	15	40	35	80	60	30	10
Bastant	60	40	65	45	55	20	40	65	50
Poc	25	45	15	10	10	0	0	5	30
Gens	0	0	5	0	0	0	0	0	10
NC	0	0	0	5	0	0	0	0	0

V2(%) TORTOSÍ									
	Simpàtic	Obert	Confiança	Bona persona	Amable	Educad	Intel·ligent	Prof. universitat	Dir. empresa
Molt	25	20	40	30	45	60	50	25	10
Bastant	50	50	55	60	55	40	50	70	35
Poc	25	30	5	10	0	0	0	5	40
Gens	0	0	0	0	0	0	0	0	5
NC	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ANNEX 7. ANÀLISI DELS RESULTATS (ACTITUDS INTERDIALECTALS)

7.1. INSTITUT MANUEL SALES I FERRÉ (Ulldecona)

TAULA 7. RESULTATS

Correcta	Bonica	Natural	Alegre	Moderna	Elegant	Entenedora	Credibilitat	Universitat	TV
1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a
1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a
1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a
1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a
1a	1a	1a	1a	2a	1a	1a	1a	1a	1a
1a	1a	1a	1a	2a	1a	1a	1a	1a	1a
1a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	1a	1a
1a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	1a	1a
1a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	1a	1a
1a	1a	2a	1a	dues	1a	2a	2a	2a	1a
2a	2a	2a	2a	dues	1a	2a	2a	2a	1a
2a	2a	2a	2a	dues	1a	dues	2a	2a	2a
Dues	2a	2a	2a	dues	1a	dues	2a	2a	2a
Dues	2a	2a	2a	dues	1a	dues	2a	2a	2a
Dues	2a	2a	2a	dues	2a	dues	2a	dues	2a
Dues	dues	2a	2a	dues	2a	dues	dues	dues	2a
Dues	dues	2a	dues	dues	dues	dues	dues	dues	dues
Dues	dues	2a	dues	dues	dues	dues	dues	dues	dues
Dues	dues	2a	dues	dues	dues	dues	dues	dues	dues
Dues	dues	2a	dues	dues	dues	NC	dues	dues	dues

1a: barceloní
2a: tortosí

TAULA 8. VALORS REALS

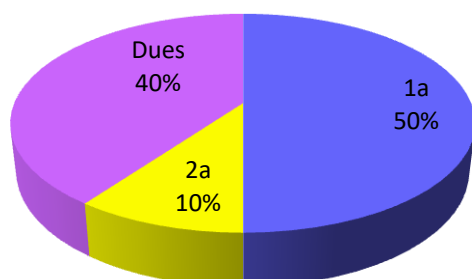
	Correcta	Bonica	Natural	Alegre	Moderna	Elegant	Entenedora	Credibilitat	Universitat	TV
1a	10	10	6	10	4	14	6	9	9	11
2a	2	5	14	6	5	2	5	6	5	5
Dues	8	5	0	4	11	4	8	5	6	4

TAULA 9. PERCENTATGES

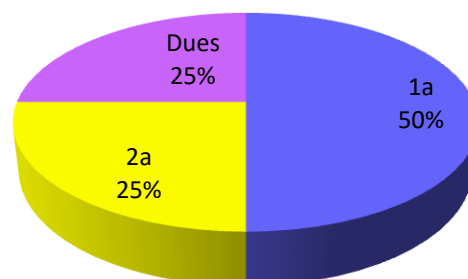
	Correcta	Bonica	Natural	Alegre	Moderna	Elegant	Entenedora	Credibilitat	Universitat	TV
1a	50%	50%	30%	50%	20%	70%	30%	45%	45%	55%
2a	10%	25%	70%	30%	25%	10%	25%	30%	25%	25%
Dues	40%	25%	0%	20%	55%	20%	40%	25%	30%	20%

GRÀFICS (I). PERCENTATGES DE CADA ATRIBUT

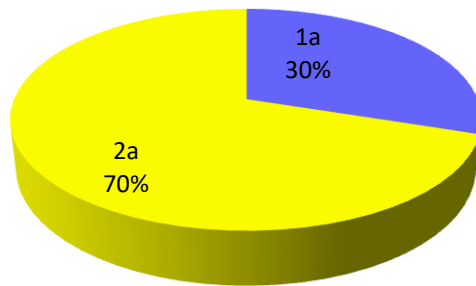
Correcta

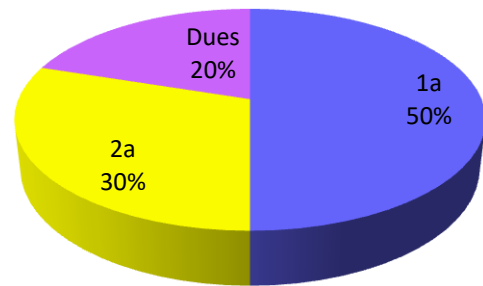
Bonica

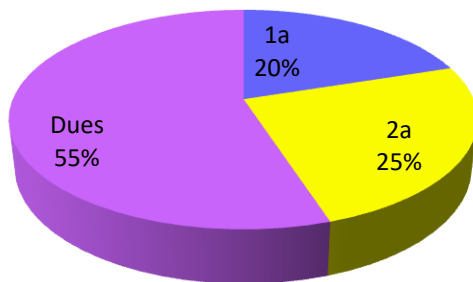
Natural

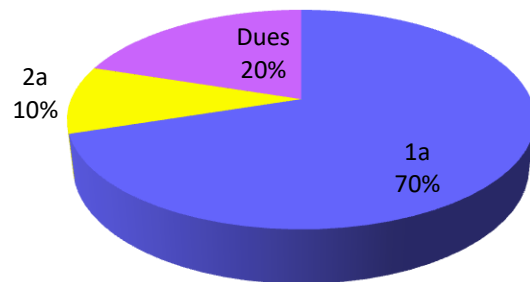
Alegre

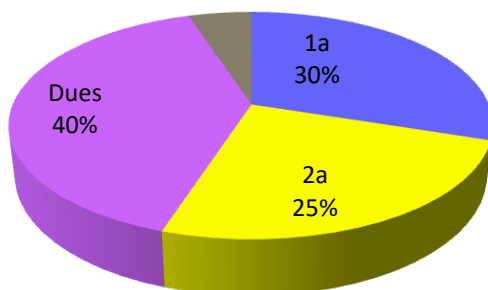
Moderna

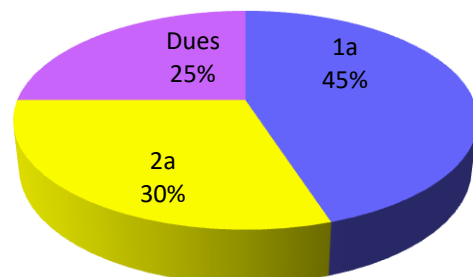
Elegant

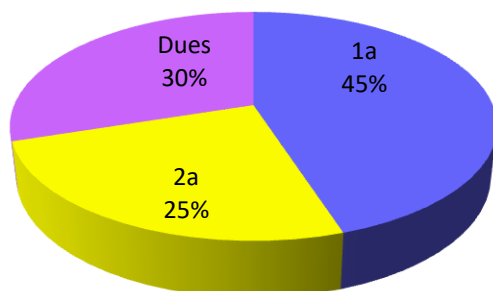
NC 5% **Entenedora**

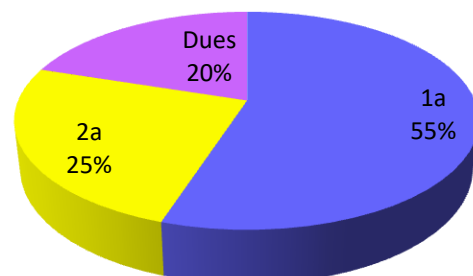
Inspira credibilitat

Apropiada universitat

Apropiada TV

7.2. INSTITUT VILA DE GRÀCIA (Barcelona)

TAULA 10. RESULTATS

Correcta	Bonica	Natural	Alegre	Moderna	Elegant	Entenedora	Credibilitat	Universitat	TV
1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a
1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a
Dues	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a	1a
Dues	1a	2a	1a	1a	1a	1a	2a	1a	1a
Dues	2a	2a	1a	1a	1a	1a	2a	1a	1a
Dues	2a	2a	2a	1a	1a	1a	2a	1a	1a
Dues	2a	2a	2a	1a	1a	1a	2a	2a	1a
Dues	2a	2a	2a	1a	1a	1a	2a	2a	1a
Dues	2a	2a	2a	1a	1a	2a	Dues	Dues	2a
Dues	2a	2a	2a	1a	2a	2a	Dues	Dues	2a
Dues	2a	Dues	2a	1a	2a	Dues	Dues	Dues	Dues
Dues	2a	Dues	2a	1a	2a	Dues	Dues	Dues	Dues
Dues	2a	Dues	2a	1a	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues
Dues	Dues	Dues	2a	2a	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues
Dues	Dues	Dues	2a	2a	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues
Dues	Dues	Dues	2a	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues
Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues
Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues
Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues	Dues

1a: barceloní
2a: tortosí

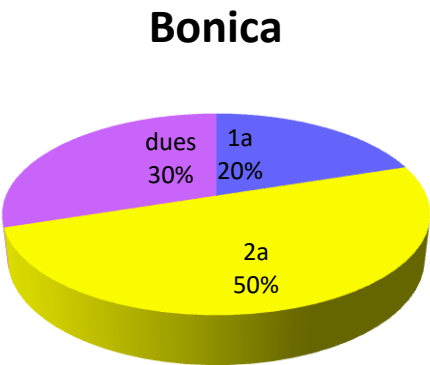
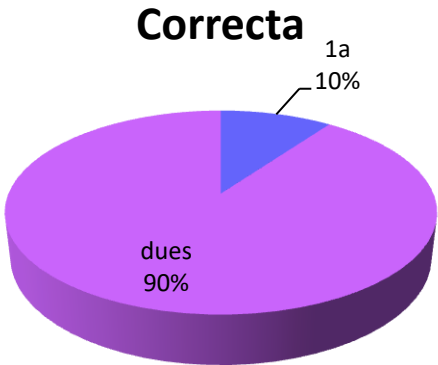
TAULA 11. VALORS REALS

	Correcta	Bonica	Natural	Alegre	Moderna	Elegant	Entenedora	Credibilitat	Universitat	TV
1a	2	4	3	5	14	10	9	3	6	9
2a	0	10	8	12	2	3	2	6	3	2
Dues	18	6	9	3	4	7	9	11	11	9

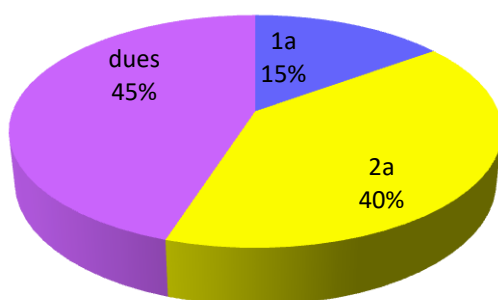
TAULA 12. PERCENTATGES

	Correcta	Bonica	Natural	Alegre	Moderna	Elegant	Entenedora	Credibilitat	Universitat	TV
1a	10%	20%	15%	25%	70%	50%	45%	15%	30%	45%
2a	0%	50%	40%	60%	10%	15%	10%	30%	15%	10%
Dues	90%	30%	45%	15%	20%	35%	45%	55%	55%	45%

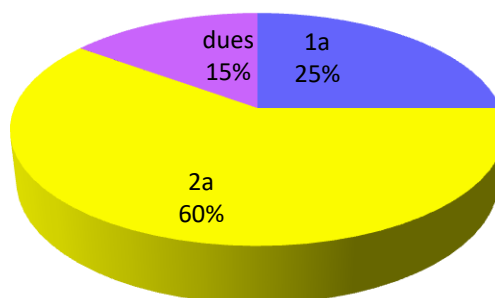
GRÀFICS (II). PERCENTATGES DE CADA ATRIBUT

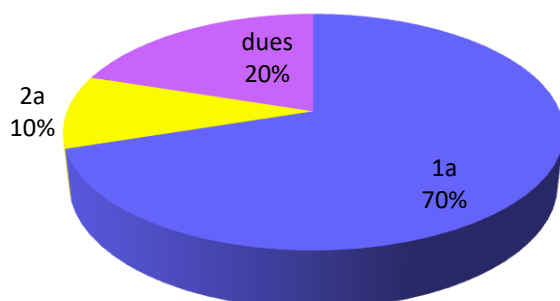
Natural

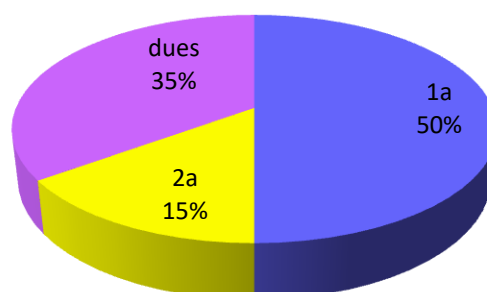
Alegre

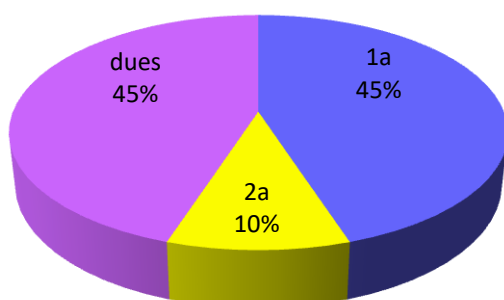
Moderna

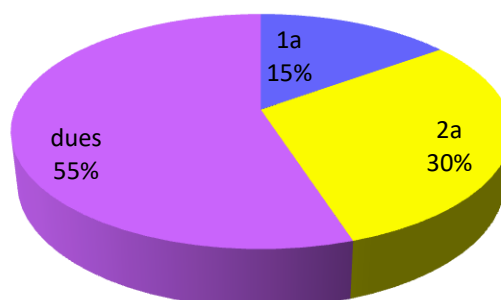
Elegant

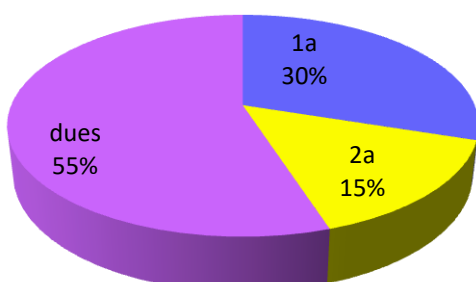
Entenedora

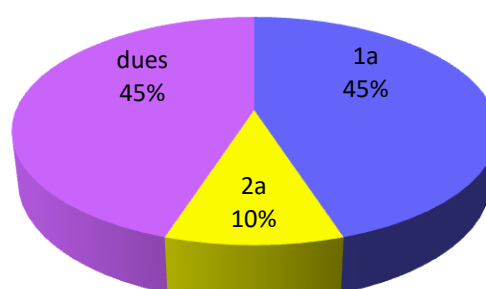
Credibilitat

Universitat

TV

ANNEX 8. RESULTATS DE LA RESPOSTA OBERTA

8.1. INSTITUT MANUEL SALES I FERRÉ (Ulldecona)

E1. Barceloní

1. “Sí, la primera perquè parla d’una forma millor”
4. “M’agrada més l’E1, perquè a l’hora de parlar pareix que l’E1 en sap més que l’E2, pareix que està llegint d’algun lloc”.
2. “M’agrada més la primera, però les dos són molt semblants”.
3. “Sí, la primera perquè per a mi és més entenedora”.
10. “M’agrada més com parla E1, perquè em pareix que l’entenc millor”.

RECOMPTE: 5

E2. Tortosí

5. “La E2 per la veu i per la seva forma de parlar”.
9. “M’agrada més la segona, perquè és més familiar per a mi que la primera”.
13. “A mi m’agrada la forma de parlar de la segona veu ja que em resulta més familiar, ja que l’altra veu no la parlo mai”.
11. “M’agrada més la segona perquè és com jo la parlo”.
12. “Sí, la E2, perquè parla igual que nosaltres”.
17. “M’agrada més la manera de parlar de la veu 2, ja que estic més acostumada a sentir-la”.
19. “La segona veu m’agrada més perquè hi tinc més costum de sentir-la i parlar-la”.
20. “Sí, la E2 ja que l’he entès millor i penso que per a estudiants com jo és la millor opció”.
7. “La segona perquè és més oberta i l’entenc millor ja que utilitza el parlar de la meua zona”.
16. “M’agrada més la veu 2. Perquè pareix més oberta i sincera”.
18. “M’agrada més la segona sempre que digue la veritat perquè es solta més”.

RECOMPTE: 11

LES 2

14. “Crec que les dos maneres de parlar són boniques, l’única diferència que hi ha és que una ens sembla més familiar i l’altra més estranya”.
15. “A mi quan vaig a veure alguna cosa m’agrada la veu 1, però per a parlar amb algú la veu 2. Encara així la veu 1 m’inspira més coses bones”.
6. “No, perquè pareixen les dos igual”.
8. “No”.

RECOMPTE: 4

8.2. INSTITUT VILA DE GRÀCIA (Barcelona)

E1. Barceloní

31. “M’agrada més la veu 1 ja que és la que estic acostumat a escollir degut al meu entorn”.

35. “M’agrada més la 1a veu perquè s’entén més i és com que més alegre i no va tant ràpid que l’altre”.

RECOMPTE: 2

E2. Tortosí

21. “M’agrada més la segona perquè és la que parla el meu pare”.

28. “E2. Tinc un amic que té el mateix accent. I em recorda a ell”.

23. “Sí, la segona. Perquè sembla més original i diferent”.

25. “M’agrada més la segona veu però no sé perquè. M’agrada l’accent i la trobo diferent”.

33. “M’agrada més la segona perquè és diferent al que escolto a diari i sembla més dolça”.

41. “M’agrada més la segona perquè no és la que parlo jo i em sembla bonica i diferent”.

24. “La segona veu, perquè és com un català més tancat”.

32. “M’agrada més la forma de parlar de l’E2, perquè té un accent que no escolto sovint i em resulta més graciós i peculiar”.

29. “Sí, la segona, perquè és més alegre, menys seria”.

34. “La segona m’ha semblat més bonica i natural”.

36. “La segona, m’ha semblat més fluïda i entenedora”.

37. “No, però m’inspira més confiança la 2a per la manera de pronunciar i les petites paraules canvien”.

RECOMPTE: 12

Les 2

30. “Escuché las dos veces iguales, ninguna diferencia entre ellos. Me agrá su forma de hablar correcta”.

26. “No, les dos molen”.

27. “Trobo les dues maneres igual de correctes, per a la meua opinió”.

RECOMPTE: 3

NC

38. –

40. –

22. –

RECOMPTE: 3

ANNEX 9. DECLARACIÓ D'AUTORIA

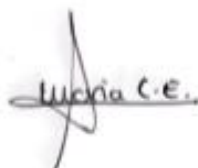

Declaració d'autoria

Amb aquest escrit declaro que sóc l'autor/autora original d'aquest treball i que no he emprat per a la seva elaboració cap altra font, incloses fonts d'Internet i altres mitjans electrònics, a part de les indicades. En el treball he assenyalat com a tals totes les citacions, literals o de contingut, que procedeixen d'altres obres. Tinc coneixement que d'altra manera, i segons el que s'indica a l'article 18, del capítol 5 de les Normes reguladores de l'avaluació i de la qualificació dels aprenentatges de la UB, l'avaluació comporta la qualificació de "Suspens".

Barcelona, a 13 de juny del 2019

Signatura:

Maria C.E.

Membre de:

LE
RU

Reconeixement internacional de l'excel·lència

B:KC

Barcelona
Knowledge
Campus

Health University
of Barcelona
Campus

ANNEX 10. AUTORITZACIÓ INFORMANT

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

El sotasignat / La sotasignada, participant en un enregistrament que s'inclourà en el treball de final de grau Dues veus, una identitat, de l'alumne/a Maria Castell Escoto, autoritzo que els materials recollits puguin ser utilitzats amb finalitats associades amb la recerca acadèmica.

Barcelona, 12 d Juny de 2019

Signatura:

Nom i cognoms: Carles Roig Guarch

DNI: 47824977-L